

Procedura

dotycząca organizacji i uczestnictwa w wycieczkach szkolnych

1. Wycieczki szkolne organizowane są zgodnie z aktualnie obowiązującym prawem oraz Procedurą dotyczącą organizacji szkolnych wycieczek obowiązującą od 1 stycznia 2020 r.
2. Chęć organizacji wycieczki klasowej, świetlicowej lub każdej innej na terenie miejsca swojego zamieszkania, miasta Lublin wychowawcy klas, nauczyciele świetlicy lub nauczyciele przedmiotowi zgłaszają do swoich zastępców dyrektora szkoły.
3. Chęć organizacji wycieczki klasowej, świetlicowej lub każdej innej poza miejsce swojego zamieszkania, miasto Lublin zgłaszają **rodzice** na piśmie do Dyrektora Szkoły.
4. Krajoznawstwo i turystyka może być organizowana w ramach zajęć lekcyjnych, pozalekcyjnych oraz pozaszkolnych.
5. Organizowanie krajoznawstwa i turystyki odbywa się w następujących formach:
 - ✓ wycieczki przedmiotowe – inicjowane i realizowane przez nauczycieli w celu uzupełnienia obowiązującego programu nauczania, w ramach danego przedmiotu lub przedmiotów pokrewnych,
 - ✓ wycieczki krajoznawczo-turystyczne, w których udział nie wymaga od uczestników przygotowania kondycyjnego i umiejętności specjalistycznych – zwane dalej „wycieczkami”,
 - ✓ imprezy krajoznawczo-turystyczne, takie jak: biwaki, konkursy, turnieje,
 - ✓ imprezy wyjazdowe - związane z realizacją programu nauczania, takie jak: zielone szkoły, szkoły zimowe, szkoły ekologiczne.
 - ✓ Organizację i program wycieczek oraz imprez dostosowuje się do wieku, zainteresowań i potrzeb uczniów, ich stanu zdrowia, sprawności fizycznej, stopnia przygotowania i umiejętności specjalistycznych.
6. Przy organizacji zajęć, imprez i wycieczek poza terenem szkoły lub placówki liczbę opiekunów oraz sposób zorganizowania opieki ustala się, uwzględniając wiek, stopień rozwoju psychofizycznego, stan zdrowia

i ewentualną niepełnosprawność osób powierzonych opiece szkoły, a także specyfikę zajęć, imprez i wycieczek oraz warunki, w jakich będą się one odbywać.

Organizacja wyjść poza teren szkoły na terenie miasta Lublin.

- ✓ Wyjście poza teren szkoły może odbyć się w ramach zajęć szkolnych, konkursów, zawodów sportowych itp.
- ✓ Grupa, którą opiekuje się jeden nauczyciel nie może przekraczać 30 uczniów. W przypadku poruszania się środkami komunikacji miejskiej grupa, którą opiekuje się jeden nauczyciel nie może przekraczać 15 uczniów.
- ✓ Zabrania się przewożenia uczniów samochodem osobowym.
- ✓ Każde wyjście poza teren szkoły należy odnotować w Zeszycie wyjść, który znajduje się w sekretariacie lub, w przypadku zawodów sportowych, przekazać listę uczestników wicedyrektorowi.
- ✓ Opiekun nadzoruje uczniów od momentu wyjścia ze szkoły, do momentu powrotu do szkoły.
- ✓ Dopuszcza się uzyskanie zgody od prawnych opiekunów uczniów na samodzielne dotarcie i powrót z miejsca prowadzenia zajęć poza szkołą. Powyższe dokumenty opiekun musi posiadać najpóźniej przed wyjściem ze szkoły.

Wycieczka autokarowa:

- ✓ Liczebność grupy dostosowana do możliwości technicznych autokaru/liczby miejsc.
- ✓ Każdy opiekun ma przydzieloną sobie grupę 15 uczniów.
- ✓ Opiekun musi przebywać ze swoją grupą w pojeździe, nie wolno rozdzielać grupy na dwa lub więcej pojazdów.
- ✓ Miejsca przy drzwiach zajmują osoby dorosłe (opiekunowie).
- ✓ Przejścia w autokarze muszą być wolne, nie mogą znajdować się tam dodatkowe miejsca do siedzenia.
- ✓ Kierowca posiada kwalifikacje kierowcy zawodowego oraz potwierdzenie sprawności technicznej autokaru – ważne przez 6 miesięcy;

- ✓ Kierowca może jechać maksimum 8 godzin; w rytmie 4 godziny jazdy – godzina odpoczynku (Ustawa z dnia 6 września 2001 roku o zmianie ustawy - Prawo o ruchu drogowym Dz.U. 129 poz. 1444).
- ✓ Autokar musi być oznakowany kwadratowymi tablicami barwy żółtej z symbolem dzieci barwy czarnej.
- ✓ Bagaż uczestników powinien być umieszczony w bagażniku i na półkach.
- ✓ Nie ma przepisu zabraniającego jazdy nocą.
- ✓ Postoje mogą odbywać się tylko w miejscach do tego wyznaczonych, tj. na oznakowanych parkingach.
- ✓ Po każdej przerwie w podróży należy sprawdzić stan liczebny uczniów.
- ✓ Należy zabrać apteczkę pierwszej pomocy.

Przejazdy pociągami.

- ✓ Opiekun musi przebywać z grupą w wagonie, nie wolno rozdzielać grupy na dwa lub więcej wagonów, w tym celu wskazane jest dokonywanie wcześniejszej rezerwacji miejsc lub przedziałów.
- ✓ Zasady rozmieszczania uczniów i bagażu oraz zapewnienie środków pierwszej pomocy tak jak w przypadku przejazdu autokarem.
- ✓ Należy zabronić uczniom opuszczania wagonu i wychylania się przez okna.
- ✓ W czasie postoju pociągu uczniowie powinni znajdować się na swoich miejscach siedzących.
- ✓ bilety na przejazd wraz z zaświadczeniem o przejeździe grupowym oraz legitymacje szkolne uczestników powinien posiadać kierownik wycieczki.

Wycieczka piesza, np. do lasu.

- ✓ Liczebność do 30 uczniów – 2 opiekunów (może to być rodzic lub inna pełnoletnia osoba).
- ✓ Uczestnicy idą zwartą grupą w szyku uzgodnionym przez prowadzącego, maksymalnie czwórkami, z przodu grupy zawsze idzie prowadzący wycieczkę, następnie najślabi którzy nadają tempo marszu, kolumnę zamyka opiekun wycieczki;

- ✓ Kolumna porusza się prawym poboczem drogi zajmując nie więcej niż połowę szerokości drogi. W czasie marszu należy zwracać uwagę na poruszające się po drodze pojazdy. W przypadku gdy nie ma chodnika lub miejsca przeznaczonego dla pieszych, maszerując małymi grupkami lub pojedynczo idziemy lewą stroną drogi jeden za drugim lub, lub jeżeli ruch na drodze jest niewielki parami.
- ✓ Nie wolno zatrzymywać się w miejscach, gdzie utrudniona jest widoczność tzn. na zakrętach, za i przed wzniesieniem, które zasłaniają widoczność nam i kierującym
- ✓ W mieście poruszamy się po chodnikach, a poza miastem - lewą stroną drogi pojedynczo, ustępując z drogi nadjeżdżającym pojazdom. Dwójkami poza miastem chodzimy wyłącznie po drogach o bardzo małym ruchu.
- ✓ W lesie poruszamy się po znakowanych szlakach turystycznych (na terenie parków narodowych lub krajobrazowych – wyłącznie) lub wyznaczonych ścieżkach.
- ✓ Opiekun powinien posiadać mapę, dobrze gdyby znał teren.
- ✓ Przed wyruszeniem sprzed szkoły uczestnicy są poinformowani o zasadach poruszania się po drogach i po lesie.
- ✓ Należy zabrać apteczkę pierwszej pomocy.

Wycieczka w góry.

- ✓ Liczebność grupy – 1 opiekun na 10 uczestników.
- ✓ Należy zwrócić uwagę na odpowiedni ubiór – buty sznurowane, kurtka (ze względu na zmienność pogody w górach oraz spadek temperatury wraz ze wzrostem wysokości), rzeczy osobiste zabieramy w plecaku.
- ✓ Wszyscy uczestnicy wycieczki poruszają się wyłącznie po znakowanych szlakach turystycznych.
- ✓ Na początku i końcu idzie osoba dorosła – opiekun młodzieży.
- ✓ Uczestnicy wycieczki ustawieni są w ten sposób, że na początku (za przewodnikiem) ustawione są osoby słabsze kondycyjnie, a na końcu osoby najsilniejsze.
- ✓ Na terenach powyżej 1000 m n.p.m. wycieczkę prowadzi przewodnik górski.

- ✓ Na terenie Tatrzańskiego Parku Narodowego wycieczki prowadzą wyłącznie upoważnieni przewodnicy tatrzańscy.
- ✓ Wyruszając w góry należy dokładnie zaplanować trasę, uwzględniając wiek, a także płeć uczestników.
- ✓ Na wędrowkę należy wyruszyć wcześniej rano, aby przed zmrokiem dojść do miejsca noclegu.

Wycieczka rowerowa.

- ✓ Liczebność – 2 opiekunów na grupę 10 – 13 uczniów (zgodnie z przepisami o ruchu drogowym w kolumnie rowerów nie może jechać więcej niż 15 osób).
- ✓ Wszyscy uczestnicy muszą posiadać kartę rowerową.
- ✓ Prowadzący wycieczkę jedzie na początku, za nim najsłabsi w grupie, następnie pozostali uczniowie, drugi opiekun jedzie na końcu grupy.
- ✓ Tempo jazdy powinno być dostosowane do możliwości najsłabszego uczestnika.
- ✓ Odstępy pomiędzy jadącymi do 5 m.
- ✓ Uczestnicy wycieczki jadą jeden za drugim (nie wolno jechać obok siebie), jak najbliżej prawej krawędzi drogi, zgodnie z przepisami ruchu drogowego.
- ✓ Opiekun wycieczki posiada apteczkę pierwszej pomocy oraz narzędzia do ewentualnej naprawy rowerów.
- ✓ Uczestnicy powinni posiadać ubiór odpowiedni do jazdy.
- ✓ Z boku tylnego bagażnika (z lewej strony) powinno być przymocowane tzw. Ramię bezpieczeństwa z światłem odblaskowym na końcu.

Zasady poruszania się z grupą w miastach.

- ✓ Przed rozpoczęciem zwiedzania obiektu lub miasta, każdy uczestnik musi być poinformowany o harmonogramie wycieczki adresie/miejscu pobytu docelowego, aby w razie zgubienia się potrafił dotrzeć do miejsca zbiórki.
- ✓ W trakcie pieszego poruszania się z grupą w terenie miejskim opiekunowie powinni tak podzielić obowiązki, by jeden z nich

znajdował się na czele grupy i kierował nią, a drugi idąc na końcu zamykał ją.

- ✓ Obaj opiekunowie powinni poruszać się w granicach wzajemnego kontaktu wzrokowego, aby zapobiec zbytniemu rozciągnięciu grupy.
- ✓ Prowadzenie grup po ulicach, drogach i terenach publicznych powinno odbywać się zgodnie z przepisami ruchu drogowego.
- ✓ Szczególną ostrożność należy zachować przy przechodzeniu z grupą przez jezdnię, należy pamiętać, że przechodzenie powinno odbyć się w taki sposób, by cała grupa przekroczyła jezdnię razem.
- ✓ W przypadku korzystania ze środków komunikacji miejskiej należy zadbać, by wszyscy uczestnicy wycieczki: znajdowali się w jednym pojeździe lub w jednej jego części (dotyczy pociągu, tramwaju, metra), znali nazwę przystanku, na którym grupa będzie wysiadać, znali orientacyjny czas przejazdu lub ilość przystanków do przejechania, posiadali ważne bilety na przejazd.
- ✓ Każdy nauczyciel planujący organizację wycieczki na terenie Parku Narodowego lub Rezerwatu Przyrody powinien wcześniej zapoznać się z regulaminem parku lub rezerwatu i poinformować o nich uczestników wycieczki.
- ✓ Nauczyciele, którzy w ramach wycieczki szkolnej planują korzystanie przez uczestników wycieczki z kąpielisk i basenów, powinni
 - Zapoznać się z przepisami tych obiektów – regulaminami kąpieliska lub pływalni i egzekwować ich przestrzeganie.
 - Uzgodnić z kierownikiem kąpieliska lub pływalni warunki i sposób korzystania z kąpieliska lub pływalni zapewniając bezpieczeństwo uczestnikom.
- ✓ Szczegółowo, warunki bezpieczeństwa osób przebywających w górach, pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 maja 1997 roku (Dz. U. nr 57, poz. 358).

7. Zasady bezpieczeństwa

- ✓ Uczestnicy wycieczek i imprez podlegają ubezpieczeniu od następstw nieszczęśliwych wypadków. Ubezpieczeniu tym objęci są wszyscy uczniowie w ramach szkolnego ubezpieczenia grupowego.
- ✓ W przypadku wycieczki zagranicznej niezbędne jest wykupienie dodatkowej polisy obejmującej zwrot kosztów leczenia za granicą.

- ✓ W wycieczkach turystyczno – krajoznawczych nie mogą brać udziału uczniowie, w stosunku do których istnieją przeciwwskazania lekarskie.
- ✓ Przy ustalaniu ilości opiekunów należy uwzględnić również ich doświadczenie i umiejętności pedagogiczne, stopień zdyscyplinowania grupy, wiek, środki transportu, sposób zorganizowania wycieczki

Przy organizacji wycieczek należy przestrzegać zasad ustalania ilości opiekunów.

- ✓ Wycieczki autokarowe – 1 opiekun na 15 uczniów.
 - ✓ Wycieczki przedmiotowe w miejscu, które jest siedzibą szkoły – 1 opiekun na 30 uczniów.
 - ✓ Wycieczki piesze na terenie miasta z korzystaniem ze środka transportu miejskiego – 1 opiekun na 15 uczniów.
 - ✓ Wycieczki piesze organizowane na terenach Parków Narodowych oraz na szlakach turystycznych leżących powyżej 1000 m n.p.m. – 1 opiekun na 10 uczniów + górski przewodnik turystyczny.
 - ✓ Wycieczki innymi środkami lokomocji – przejazdy kolejowe, autokarowe – 1 nauczyciel na 9 uczniów.
 - ✓ Wycieczki rowerowe – 1 opiekun na 7 uczniów.
 - ✓ Wycieczki wysokogórskie – 1 opiekun na 5 uczniów + górski przewodnik turystyczny (dotyczy uczniów, którzy ukończyli 16 rok życia).
 - ✓ W razie gwałtownego załamania się warunków pogodowych (burza, śnieżyca, gołoledź) wycieczkę należy odwołać!
 - ✓ Jeżeli osoba pozostająca pod opieką ulegnie nieszczęśliwemu wypadkowi, należy zapewnić poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzić fachową pomoc medyczną.
 - ✓ O każdym wypadku należy niezwłocznie zawiadomić: rodziców /prawnych opiekunów/ poszkodowanego oraz Dyrektora Szkoły.
- 8. Przed rozpoczęciem wycieczki organizator powinien przedstawić Zastępcy Dyrektora jej plan w następujących terminach.**
- ✓ Wycieczka kilkudniowa – 1 tydzień przed wyjazdem.

- ✓ Biwak – 1 tydzień przed wyjazdem.
- ✓ Wycieczki jednodniowe – 2 dni przed wyjazdem.

9. Plan wycieczki powinien zawierać następujące elementy.

- ✓ Termin.
- ✓ Trasę.
- ✓ Środki lokomocji.
- ✓ Rodzaj wycieczki (dydaktyczna, dydaktyczno – turystyczna, turystyczno – krajoznawcza, krajoznawcza).
- ✓ Dokładne miejsce zakwaterowania i wyżywienie (tylko w przypadku wycieczki dłuższej niż jeden dzień).
- ✓ Imienną propozycję opiekunów.
- ✓ Regulamin wycieczki.

10. W oparciu o plan wycieczki, kierownik wycieczki wypełnia.

- ✓ Kartę wycieczki.
- ✓ Listę uczestników wycieczki, która powinna zawierać:
 - Nazwisko i imię dziecka, klasa.
 - Datę i miejsce urodzenia.
 - Adres zamieszkania, telefon.
 - PESEL (jeżeli istnieje taka potrzeba).

11. Opiekun wycieczki zobowiązany jest do poinformowania rodziców uczniów o planowanej wycieczce oraz przypomnieniu wicedyrektorowi szkoły o terminie wycieczki i sporządzeniu listy uczniów pozostających w szkole.

12. Zbieraniem pieniędzy na wycieczkę zajmują się rodzice klasy lub osoba przez nich upoważniona. Pieniądze przekazywane są za pokwitowaniem (podpis rodzica na liście) i wpłacane na konto organizatora lub bezpośrednio do kasy biura.

13. Udział uczniów niepełnoletnich w wycieczce, z wyjątkiem wycieczek przedmiotowych odbywających się w ramach zajęć lekcyjnych, wymaga pisemnej zgody ich rodziców (prawnych opiekunów).
14. Opiekun wycieczki (wychowawca klasy) przygotowuje w dwóch egzemplarzach odpowiednią dokumentację, z których jeden zostaje w szkole a drugi zabiera ze sobą kierownik wycieczki. Po powrocie z wycieczki kopia pozostaje w dokumentacji wychowawcy klasy.
15. Wicedyrektor szkoły prowadzi ewidencję kart wycieczek szkolnych.
16. Wszystkie wyjścia i wycieczki powinny być wpisane do zeszytu wyjść.
17. Zbiórka przed wyjazdem powinna być zaplanowana nie później niż 15 minut przed przewidywaną godziną rozpoczęcia podróży. Należy wtedy:
 - Sprawdzić listę obecności.
 - Przypomnieć program, harmonogram i regulamin wycieczki.
 - Sprawdzić ubiór i ekwipunek uczestników.
 - Właściwie rozmieścić uczestników wewnątrz pojazdu.
 - Dopilnować, by wszystkie bagaże znajdowały się na półkach bądź w schowkach.
18. Kierownik lub opiekunowie wycieczki, biorący udział w wycieczce zagranicznej powinni znać język obcy w stopniu umożliwiającym porozumiewanie się w kraju docelowym.
19. Finansowanie wycieczki.
 - ✓ Opiekun zobowiązany jest sporządzić plan finansowy wycieczki, który określa ogólny koszt wycieczki, koszt jednego uczestnika.
 - ✓ Wycieczki mogą być finansowane ze składek uczestników, środków Rady Rodziców lub innych źródeł:
 - Ze środków pochodzących z działalności samorządu uczniowskiego.
 - Ze środków przekazanych przez osoby fizyczne i prawne.
 - ✓ Rodzice uczniów biorących udział w wycieczce zobowiązani są do pokrycia związanych z nią kosztów.

- ✓ Rodzice, którzy zadeklarowali udział swojego dziecka w wycieczce, a następnie deklarację tę wycofali, zobowiązani są do pokrycia strat jakie powstały z tego tytułu.
- ✓ Kierownik wycieczki i opiekunowie nie powinni ponosić kosztów udziału w wycieczce.
- ✓ Jeżeli wycieczka prowadzona jest przez uprawnionego przewodnika to w koszty wycieczki należy wliczyć jego wynagrodzenie.
- ✓ Za regulowanie zobowiązań finansowych związanych z wycieczką odpowiada kierownik wycieczki.
- ✓ Kierownik wycieczki po jej zakończeniu dokonuje jej rozliczenia w terminie 2 tygodni.
- ✓ Dowodami finansowymi są: faktura od organizatora wycieczki, listy wpłat oraz rachunki, faktury, bilety wydawane przez uprawnione do tego podmioty gospodarcze. W uzasadnionych wypadkach dowodem mogą być oświadczenia o poniesionym wydatku podpisane przez kierownika wycieczki i opiekunów.

19. Obowiązki opiekunów wycieczki.

- ✓ Kierownikiem wycieczki może być osoba, która:
 - Ukończyła kurs kierowników wycieczek szkolnych.
 - Posiada uprawnienie przewodnika turystycznego, przewodnika lub instruktora turystyki kwalifikowanej lub pilota wycieczek.
- ✓ Do obowiązków kierownika należy:
 - Opracowanie programu i harmonogramu wycieczki lub imprezy.
 - Opracowanie regulaminu i zapoznanie z nim wszystkich uczestników.
 - Zapewnienie warunków do pełnej realizacji programu i regulaminu wycieczki oraz sprawowanie nadzoru w tym zakresie.
 - Zapoznanie uczestników z zasadami bezpieczeństwa oraz zapewnienie warunków do ich przestrzegania w szczególności omawianie zasad bezpieczeństwa: na jezdniach, dworcach kolejowych, przystankach tramwajowych, w lasach, nad wodą, w miejscach postoju, w czasie podróży, w czasie spacerów po mieście i góorskimi szlakami turystycznymi.

- Określenie zadania opiekuna w zakresie realizacji programu, zapewnienie opieki i bezpieczeństwa uczestników wycieczki lub imprezy.
 - Odpowiadanie za apteczkę pierwszej pomocy.
 - Organizowanie transportu, wyżywienia i noclegów dla uczestników.
 - Dokonywanie podziału zadań wśród uczestników.
 - Dysponowanie środkami finansowymi przeznaczonymi na organizację wycieczki lub imprezy.
 - Dokonywanie podsumowania, oceny i rozliczenia finansowego wycieczki po jej zakończeniu, rozliczając się z uczniami i ich rodzicami i jeżeli środki pochodziły z Rady Rodziców to rozlicza się z Radą Rodziców.
 - Zabezpieczenie powrotu uczestników wycieczki do miejsca zamieszkania tzn. określenie i informowanie rodziców o czasie i miejscu zakończenia wycieczki.
 - Dopilnowanie, by wszyscy uczestnicy wycieczki posiadali niezbędny sprzęt i ekwipunek.
 - Informowanie Dyrektora Szkoły o ewentualnych wypadkach, które miały miejsce w trakcie wycieczki.
- ✓ Opiekunem wycieczki może być każdy nauczyciel albo po uzyskaniu zgody Dyrektora Szkoły inna pełnoletnia osoba. Każdy opiekun zobowiązany jest do złożenia pisemnego oświadczenia o odpowiedzialności. Oświadczenie jest kartą wycieczki, ale może być podpisane również na oddzielnym piśmie.
- ✓ Do obowiązków opiekunów należy:
- Sprawowanie opieki nad powierzonymi mu uczniami.
 - Współdziałanie z kierownikiem wycieczki w zakresie realizacji programu i harmonogramu wycieczki lub imprezy.
 - Sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem regulaminu przez uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa.
 - Nadzorowanie, wykonywanie zadań przydzielonych uczniom.
 - Wykonywanie innych zadań zleconych przez kierownika.

- ✓ Opiekun wycieczki obowiązany jest sprawdzać stan liczebny grupy przed wyruszeniem z każdego miejsca pobytu, w czasie zwiedzania, przejazdu oraz po przybyciu do miejsca docelowego.
- ✓ Zobowiązuje się nauczycieli i opiekunów do niepalenia papierosów w obecności dzieci i młodzieży.
- ✓ Kierownicy i opiekunowie wycieczki są zobowiązani do ścisłego przestrzegania przepisów przeciwpożarowych, zarządzeń epidemiologicznych oraz regulaminów obowiązujących przy korzystaniu z wszelkich urządzeń w miejscach postoju i podróży.